

Sygn. akt VU 3213/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lutego 2015 roku

Sąd Okręgowy – V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Magdalena Pańków

po rozpoznaniu w dniu 17 lutego 2015 roku w Legnicy

sprawy z wniosku M. H.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o odstąpienie od zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranej emerytury

na skutek odwołania M. H.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 23 października 2014 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 23 października 2014 roku, znak (...) w ten sposób, że zwalnia wnioskodawczynię M. H. z obowiązku zwrotu niezasadnie uznanego za nienależnie pobrane świadczenie, wypłaconego za okres od 01 listopada 2013 r. do 30 września 2014 r. świadczenia w kwocie 9 269, 43 zł,

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. na rzecz wnioskodawczyni kwotę 161, 79 zł tytułem zwrotu kosztów procesu w tym 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sygn. akt VU 3213/14

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. decyzją z dnia 23 października 2014 r. zobowiązał wnioskodawczynię M. H. do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń za okres od 01 listopada 2013 r. do 30 września 2014 r. w kwocie 9.269,43 zł.

W odwołaniu od powyższej decyzji M. H. wniosła o jej zmianę w całości przez uznanie, że nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 9.269,43 zł, tytułem nienależnie pobranego świadczenia.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. wniósł o oddalenie odwołania.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. H., ur. (...), jest na podstawie decyzji z dnia 05 kwietnia 2012 r. uprawniona do emerytury od dnia 01 stycznia 2012 r. Decyzją tą organ rentowy obliczył wysokość świadczenia zgodnie z art. 53, art. 26 oraz art. 183 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.). Ustalił wysokość emerytury do wypłaty w kwocie 797,57 zł. Wymieniony organ stwierdził, iż emerytura mieszana ustalona zgodnie z art. 183 ustawy emerytalnej jest korzystniejsza od emerytury powszechnej ustalonej zgodnie z art. 26 i że w związku z tym wypłacane będzie świadczenie korzystniejsze, tj. emerytura mieszana. Według zawartej w decyzji informacji, z dniem przyznania emerytury organ rentowy wstrzymał wypłatę dotychczas pobieranej renty rodzinnej, gdyż zgodnie z art. 95 pkt 1 ustawy, w razie zbiegu u jednej osoby prawa do dwóch świadczeń wypłaca się jedno z nich – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego.

d o w ó d: decyzja, k. 54-55, tom I akt emerytalnych.

W maju 2012 r. organ rentowy wypłacił wnioskodawczyni wyrównanie emerytury o symbolu (...) za okres od stycznia do maja 2012 r. w łącznej kwocie 2.902,14 zł; miesięcznie za miesiące styczeń i luty po 859,30 zł oraz za marzec, kwiecień i maj, po 930,30 zł. W okresie od czerwca 2012 r. do lutego 2013 organ rentowy wypłacał jej miesięcznie świadczenie w kwotach po 930,30 zł, zaś w czasie od marca do listopada 2013 r. wypłacano tytułem emerytury (...) po 967,53 zł miesięcznie. W grudniu 2013 r. organ rentowy wypłacił M. H. świadczenia o symbolach (...) i (...) w kwocie 2.635,89 zł, w tym wyrównanie (...) za listopad w kwocie 834,18 zł, (...) za grudzień w kwocie 834,18 zł oraz (...) za grudzień 2013 r. w kwocie 967,53 zł. W okresie od stycznia do lutego 2014 r. wypłacono (...) oraz (...) w kwocie 1.801,71 zł, w tym (...) w kwocie 834,18 zł oraz (...) w kwocie 967,53 zł. W okresie od marca do września 2014 r. tytułem świadczenia wypłacano 1.830,54 zł (brutto) miesięcznie, z czego 847,53 zł tytułem (...) oraz 983,01 zł tytułem (...), pomniejszone o składkę zdrowotną w kwocie 164,75 zł oraz podatek w kwocie 141,00 zł; do wypłaty po 1.524,79 zł miesięcznie

(n i e s p o r n e)

Sąd zważył co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Istota sprawy sprowadza się do oceny, czy w ustalonym w niej niespornym stanie faktycznym M. H. pobrała nienależne świadczenie i w związku z tym jest zobowiązana do jego zwrotu.

Trafnie w uzasadnieniu odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 138 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 1442) osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu. Stosownie zaś do art. 138 ust. 2 ustawy emerytalnej, za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia.

Zgodnie zatem z ust. 1 art. 138 ustawy emerytalnej obowiązkiem zwrotu objęte jest nie każde, a tylko świadczenie nienależnie pobrane, a więc świadczenie wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania, bądź też świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia. Trafnie w piśmiennictwie wskazuje się na konieczność rozróżnienia świadczenia nienależnie pobranego od świadczenia nienależnego. Każde świadczenie nienależnie pobrane jest nienależne, jednak

nie działa tu reguła odwrotna. Świadczenie zawyżone wskutek błędu organu rentowego jest nienależne (co najmniej częściowo), ale w przypadku braku zajścia przesłanek określonych w art. 138 ust. 1 pkt 1-2 nie będzie stanowiło świadczenia nienależnie pobranego (por. Komentarz do art. 138 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Marcin Bartnicki). Istotny w realiach rozpoznanej sprawy jest fakt, iż wypłata określonej jako nienależnie pobranej kwoty nie nastąpiła wskutek okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie świadczeń w całości lub w części, o których wnioskodawczyni została pouczona. Wypłata określonej zaskarżoną decyzją kwoty była bowiem wyłącznie wynikiem ewidentnego błędu organu rentowego. W zakresie wykładni art. 138 ust. 1 pkt 1 ustawy emerytalnej należy podzielić pogląd Sądu Najwyższego wyrażony w wyroku z dnia 06 grudnia 2010 r., II UK 149/10 (LEX nr 786385), wskazujący na to, że pouczenie o którym mowa w tym przepisie jest przesłanką warunkującą obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia. Świadczenie zawyżone lub wypłacone wskutek błędu organu rentowego jest nienależne, ale w przypadku braku zajścia przesłanek określonych w art. 138 ust. 2 pkt 1-2 u.e.r.f.u.d. nie będzie stanowiło świadczenia nienależnie pobranego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 09 stycznia 2013 e., III AUa 786/12, LEX nr 1267361). W świetle zatem powyższych rozważań określone zaskarżoną decyzją świadczenie jest niewątpliwie nienależne, ale ze względu na brak pouczenia, o którym mowa w art. 138 ust. 2 pkt 1 omawianej ustawy, nie jest świadczeniem nienależnie pobranym. Skoro więc na podstawie art. 138 ust. 1 ustawy obowiązkowi zwrotu podlega tylko i wyłącznie świadczenie nienależnie pobrane, tj. świadczenie w rozumieniu art. 138 ust. 2, a nie wypłacone na skutek błędu organu rentowego świadczenie nienależne, M. H. nie jest zobowiązana do zwrotu kwoty 9.269,43 zł.

Mając powyższe na uwadze Sąd na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. uwzględnił uzasadnione odwołanie i orzekł co do istoty sprawy.

O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 k.p.c., zgodnie przedłożonym przez pełnomocnika wnioskodawczyni spisem kosztów.